

Hayat Bilgisi Dersinde Yer Alan Kazanımların Okul Dışı Öğrenme Ortamları Açısından İncelenmesi

Examination of the Learning Outcomes in the Life Studies Lesson in Terms of Out-of-School Learning Environments

ÖZET

Toplumda meydana gelen değişim bilinçli ya da bilinçsiz bir şekilde eğitimi etkilemektedir. Eğitimde sürekli meydana gelen bu değişimler, içeriğin öğrencilere verilmeye çalışıldığı yöntem ve tekniği de etkilemiştir. Bu yöntem ve tekniklerde amaç, kazanımların öğrencilere en iyi şekilde içselleştirilmesidir. Öğrenciler böylece öğrendiği bilgi ve becerileri unutmayacaklardır. Bu araştırmada amaç; 3.sınıf Hayat Bilgisi Öğretim Programında yer alan kazanımların hangi tür Okul Dışı Öğrenme Ortamlarında gerçekleştirilebileceğini belirlemektir. Çalışmada doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Örneklem olarak Talim Terbiye Kurulunun resmi sitesinden ulaşılan 3.sınıf Hayat Bilgisi Öğretim Programı kullanılmıştır. Veriler doküman analizi ile yorumlanmıştır. 3.sınıf Hayat Bilgisi Öğretim Programı'nda yer alan 45 kazanım çeşitli Okul Dışı Öğrenme Ortamları ile eşleştirilmiştir. Çalışmada sonuçlara dayalı çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Okul Dışı Öğrenme Ortamları, Hayat Bilgisi, İlkokul, Kazanımlar.

ABSTRACT

The change in society affects education consciously or unconsciously. These constant changes in education have also affected the method and technique in which the content is tried to be given to the students. The aim of these methods and techniques is to internalize the achievements to the students in the best way. Thus, students will not forget the knowledge and skills they learned. The aim of this research is; It is to determine in which kind of Out-of-School Learning Environments the achievements in the 3rd grade Life Studies Curriculum can be realized. Document analysis method was used in the study. As a sample, the 3rd grade Life Studies Curriculum, which can be accessed from the official website of the Board of Education and Discipline, was used. The data were interpreted by document analysis. 45 acquisitions in the 3rd grade Life Studies Curriculum were matched with various Out-of-School Learning Environments. In the study, various suggestions were made based on the results.

Keywords: Out-of-school Learning Environments, Life Sciences, Primary School, Achievements.

GİRİŞ

İnsanların değişen koşullardan etkilenen ve aynı zamanda bu koşullara çok çabuk uyum sağlayan bir yapıda olduğu söylenebilir. Canlı ve cansız varlıklar arasındaki en belirgin fark canlı varlıkların kendisini yenileyerek koruyabilmesidir (Dewey, 2001). İnsanoğlu birbirini etkileyen ve birbirinden etkilenen bir yapıya sahiptir (Dewey, 2001). Bu etkileşim küreselleşme ile sürekli hale gelmiştir. Özellikle gelişen iletişim ve ulaşım teknolojileri sayesinde ülkeler ve insanlar arasındaki mesafeler kapanmıştır. Toplum, bilgi ve teknolojinin etkisi ile sürekli değişim uğramakta ve bu değişen koşullara da uyum sağlamaya çalışmaktadır. Özellikle gelişmiş ve gelişmekte olan ülke liderleri teknoloji ve dolayısıyla bunun sağlayıcısı olan bilginin üretilmesine, aktarılmasına ciddi kaynaklar ayırmakta ve çabalar sarf etmektedir. Günümüzde birçok alanda gelişmeler olmuştur (Karbeyaz ve Kurt, 2020). Günümüzde gelişmişliğin göstergesi ağırlıklı olarak teknolojiye yönelik yapılan çabalardır. Günümüzde teknolojinin ilerlemesi insan hayatını kolaylaştırmakta ve bu nedenle teknolojiye talep artmaktadır (Can, Böçkün ve Sülün, 2023). Öğrenilen ve geliştirilen bilgi sayesinde bu teknolojiyi üretme söz konusudur. Bilginin en önemli sağlayıcısı ise planlı ve programlı bir şekilde derslere ait öğretim programlarının uygulandığı okullardır. Eğitim zihni biçimlendirmektedir (Dewey, 2001). Eğitim geleceğimize şekil vermede geçmişin kullanılması ya da geleceği geçmişe uydurma süreci olarak ifade edilebilir (Dewey, 2001). Eğitimin odak noktası öğrencidir. Eğitim-öğretimin en iyi şekilde verildiği yer ise okullardır.

Aytekin Karbeyaz¹

Mehmet Sönmezşık²

Ersin Doğan³

Halil Sayılır⁴

Mustafa Öztürk⁵

Yakup Gürkan⁶

How to Cite This Article

Karbeyaz, A., Sönmezşık, M., Doğan, E., Sayılır, H., Öztürk, M. & Gürkan, Y. (2023). "Hayat Bilgisi Dersinde Yer Alan Kazanımların Okul Dışı Öğrenme Ortamları Açısından İncelenmesi" *International Social Sciences Studies Journal*, (e-ISSN:2587-1587) Vol:9, Issue:114; pp:8199-8208. DOI:

<http://dx.doi.org/10.29228/sssj.71201>

Arrival: 19 July 2023

Published: 31 August 2023

Social Sciences Studies Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

¹ Dr., Şube Müdürü., MEB, Sivas, Türkiye. ORCID: 0000-0002-1483-5581

² Okul Müdürü., MEB, Sivas, Türkiye. ORCID: 0009-0000-2322-8524

³ Okul Müdürü., MEB, Sivas, Türkiye. ORCID: 0009-0008-4227-1091

⁴ Okul Müdürü., MEB, Sivas, Türkiye. ORCID: 0009-0001-1454-1858

⁵ Okul Müdürü., MEB, Sivas, Türkiye. ORCID: 0009-0008-3853-678X

⁶ Okul Müdürü., MEB, Sivas, Türkiye. ORCID: 0009-0001-7746-8029

KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde araştırma konusu ile ilgili kuramsal bilgilere yer verilmiştir.

Hayat Bilgisi Dersi

İçinde bulunduğumuz bilgi çağında sürekli bir değişim ve gelişim yaşanmaktadır. Bilim-teknolojide meydana gelen değişim bireylerden beklenen rolleri etkilemiştir (MEB, 2018). Toplumun bir ferdi olan insan, toplum içerisinde sağlıklı bir yaşam sürdürebilmesi için kendinden beklenen bu rolleri başarılı bir şekilde yerine getirmesi gerekmektedir. Bu nedenle değişimden etkilenen insanoğlunun bu değişime en iyi şekilde ayak uydurmasını sağlayan kurumların başında okullar gelmektedir.

Günümüz eğitim sisteminin en önemli amaçlarından biri de derslere ait öğretim programları aracılığı ile öğrencilere gerçek dünyayı tanıtmak ve onların başarılı olmalarını sağlamaktır. Bu dersler arasında bulunan Hayat Bilgisi dersi öğrencilerin gerçek hayatta başarılı olmaları için onlara pratik bilgiler sunmaktadır. Çocuklara planlı ve programlı bir şekilde yaşamın öğretilmesi, içinde bulunduğu çevrenin tanıtılması, içinde yaşadığı topluma ait değerlerin aktarılması ve temel yaşam becerilerinin kazandırılmasında Hayat Bilgisi dersi büyük öneme sahiptir (Akkaya, 2023). Hayat Bilgisi dersi öğrencilerin problem çözme, karar verme ve iş birliği yapma gibi becerileri kazanmasına yardımcı olmaktadır. Hayat Bilgisi dersi öğrencilere, çevre bilinci ve toplumsal sorumluluk kazandırmayı amaçlamaktadır. Hayat Bilgisi Öğretim Programı ise; ilkökulda bulunan öğrencilere birey, toplum ve doğa ekseninde bilgi, beceri ve değerleri kazandırmayı amaçlamaktadır (MEB, 2018). Okul içinde ve dışında gerçekleştirilen uygulamalarda öğrencilerin bireysel farklılıkları önemsenmektedir (MEB, 2018). Hayat bilgisi dersi öğrencilerin iyi bir insan, iyi bir vatandaş olmaları için lazım olan bilgi ve becerilere sahiptir (Demir, 2018). Hayat Bilgisi dersinin işlenmesinde okul içi ve dışı faaliyetlere dikkat edilmeli, bilhassa kazanımlarda doğa eğitimi, resmi ya da özel kurumları tanıma, müze gezileri gibi faaliyetlere özen gösterilmeli ve bu faaliyetler öğrenci merkezli olarak planlanmalıdır (MEB, 2018). Öğrencileri geleceğe hazırlayabilmek için onlara doğru bir şekilde ve kapasiteleri ölçüsünde rehberlik yapılması gerekmektedir (Dewey, 1897). İlkokul 3. sınıfta öğrencilerden; sınıf ile okulun krokisini çizme, okulun tarihini araştırma, taleplerini demokratik olarak açıklama, komşuluk ilişkileri, evde tasarruflu olma, mevsime özgü besinleri tüketme, bilinçli tüketici olma, yakın çevresinde bulunan tarihî, doğal ve turistik yerleri tanıma, Atatürk'ün kişilik özelliklerini bilme, kaybolduğunda yönünü bulma, meyve ve sebzelerin yetişme koşullarını bilme, insanoğlunun çevre ile etkileşimi neticesinde doğa ve çevreyi koruma konusunda sorumluluk alma gibi bilgi, beceri ve değer ile donatılmaları istenmektedir (MEB, 2023). Tablo 1'de Hayat Bilgisi dersine ait bilgiler yer almaktadır.

Tablo 1: Hayat Bilgisi Dersi İle İlgili Bilgiler (MEB, 2023)

Sınıf	Ünite No	Ünite Adı	Kazanım Sayısı	Ders Saati (Öngörülen Süre)	Ders Saati Yüzdesi
3	1	Okulumuzda Hayat	10	24	22
	2	Evimizde Hayat	8	19	17
	3	Sağlıklı Hayat	5	12	9
	4	Güvenli Hayat	7	17	16
	5	Ülkemizde Hayat	9	22	20
	6	Doğada Hayat	6	14	16
Toplam			45	108	100

Okul Dışı Öğrenme Ortamları

Geleneksel öğretim, dört duvar içerisinde derslerin öğrencilere anlattığı yerdir (Torun ve Yıldırım, 2022). Ancak günümüzde öğretimin şekli değişmiştir. Özellikle öğrencilerden bilgi ve beceriyi özümseyerek kazanması istenmektedir. Öğrenme-öğretme süreçlerinde, çağdaş yaklaşımların kullanıldığı öğrencinin kendi öğrenme sorumluluğunu aldığı, eleştirel ve yaratıcı düşünme, problem çözmeye dayalı yaklaşımlar önemsenmektedir (Gürsoy, 2018; Demir ve Çetin, 2022; Torun ve Yıldırım, 2022). En iyi öğretimler öğrencilerin yaparak-yaşayarak, gerçek ortamda deneyimleyerek gerçekleştirdiği öğretimlerdir. Yapararak-yaşayarak öğretimin gerçekleştirildiği en etkili yerler ise Okul Dışı Öğrenme Ortamlarıdır. Bu ortamlar öğrencilere, deneyim ve etkinlikler yolu ile çeşitli öğrenme fırsatları sunmaktadır. Okul Dışı Öğrenme Ortamları sınırlı bir sınıf ortamında değil gerçek dünyada yaparak-yaşayarak öğrenmenin gerçekleştirildiği yerlerdir. Bu ortamlara müzeler, görevleri, bilim keşifleri, doğa kampları ve sanayi kuruluşları örnek olarak verilebilir (Karbeyaz ve Karamustafaoğlu, 2021). Okul Dışı Öğrenme Ortamları;

- ✓ Öğrenmeyi somutlaştırmaktadır (Schmoll, 2013). Öğrenci Okul Dışı Öğrenme Ortamları sayesinde gerçek hayatta karşılaşabileceği sorunlara yönelik çeşitli çözümler üreterek birtakım deneyimler kazanmaktadır. Örneğin öğrenci çöp depolama alanına gittiği zaman etrafın ne kadar kötü koktuğunu, etrafın kirli olduğunu

görür ve böylece çevreye yönelik çevre bilinci kazanabilir. Ayrıca öğrenci çöpleri etrafına attığı zaman nasıl bir manzaranın ortaya çıkacağını bilir.

- ✓ Okul Dışı Öğrenme Ortamlarına giden bir öğrenci sıkılmaz ve motivasyonu artar (Schmoll, 2013). Çünkü öğrenci yeni maceralar yaşayacağını ve yeni bilgiler öğreneceğini bilir. Öğrenci ilgi duyduğu konular üzerine yoğunlaşarak derinlemesine bilgi sahibi olmak ister. Öğrenci kendi öğrenmesini yönlendirir ve yaratıcı düşünür.
- ✓ Okul Dışı Öğrenme Ortamları öğrenciler arasında işbirliği ve sosyal iletişimi artırır. Çünkü bu ortamlarda öğrenciler birbirleri ile sürekli iletişim halindedir. Bu ortamlar öğrenciler için gruplar halinde toplumun vazgeçilmez unsuru olan “toplumda birey olmayı” öğrenmelerine katkısı olur.
- ✓ Okul Dışı Öğrenme Ortamlarında öğrenciler, hayal güçlerinin çalıştırır, yaratıcı ve eleştirel düşünmeye başlar.

Okul Dışı Öğrenme Ortamları kısıtlayıcı bir sınıf ortamı dışında öğrencilere gerçek dünyadan çeşitli deneyimler sunar. Eğitim sisteminin bir parçası olarak Okul Dışı Öğrenme Ortamları öğrencilerin çok yönlü gelişimini desteklemektedir (Torun ve Yıldırım, 2022). Okul Dışı Öğrenme Ortamları öğrencilerin merkeze alındığı, kendi yaşantısı ile tecrübe kazandığı ve öğrenmenin zevkli hale geldiği yerlerdir (Torun ve Yıldırım, 2022). Bu ortamlarda öğrenciler etrafında bulunan sorunları keşfeder, farkındalık kazanır ve sorunlara yönelik çeşitli çözüm yolları aramaya başlar. Okul Dışı Öğrenme Ortamlarında öğrenciler sıkılmadan ve istekli bir şekilde öğrenme faaliyetlerine katılır. Bu ortamlar öğrencilere çok değerli öğrenme fırsatları sunar. Okul Dışı Öğrenme Ortamlarına gerçekleştirilen gezileri bir gezi düşünmemek gerekmektedir. Özellikle derse ait kazanımlar ile eşleştirilerek yapılan geziler öğrencilerin öğrenmesi açısından etkili olmaktadır. Bu nedenle belli bir planlamanın yapılması söz konusudur. Okul Dışı Öğrenme Ortamlarına gezi düzenlenirken (Karbeyaz ve Karamustafaoğlu, 2021);

- ✓ Gezi öncesinde, öğretmen eğer mümkün ise geziye gidilecek yeri önceden ziyaret eder. Geziye gidilecek yerin iletişim numarası alınarak bu yerin yöneticilerinden rehber görevli ayarlanması istenir. Öğrencilerin iletişim numaraları alınır, veli ve gerekli izinler alınır. Geziye gün aşırı gidilecek ise kalınacak yer, araç ve yemek yenecek yerler ayarlanır. Öncesinde geziye gidilecek yer ile ilgili öğretmen tanıtıcı bir broşür hazırlayarak bu yerleri öğrencilere tanıtılır. Öğrencilere özellikle gezi esnasında uyması gereken kurallar anlatılır.
- ✓ Gezi sırasında, öğrencilere yapması gereken çalışma kâğıtları verilir ki öğrencilerin geziye odaklanması sağlanır. Öğrenciler sürekli gözetim altında tutulur. Gezi alanında öğrencilere serbest bir şekilde gezmeleri için bir süre verilir. Ayrıca öğrencilerden birine fotoğraf çekmesi istenir.
- ✓ Gezi sonrasında, öğrencilere gezide neler öğrendikleri ile ilgili bir kompozisyon yazmaları istenebilir, bir başarı testi uygulanabilir ve gezi ile ilgili bir münazara yaptırılabilir.

Okul Dışı Öğrenme Ortamları ile İlgili yapılan araştırmalar: Gürsoy (2018) yaptığı bir çalışmada ODÖO'nun katılımcıların öz yeterliliklerini arttırdığı, memnun olduğu, bilişsel-duyuşsal becerilerine katkı sunduğunu bulmuştur. Demir ve Çetin (2022) birlikte yaptıkları bir çalışmada katılımcıların ODÖO'na yönelik tutumlarının yüksek olduğunu, öğrencilerin çeşitli deneyimler yaşadığını bulmuşlardır. Torun ve Yıldırım (2022) birlikte yaptıkları bir çalışmada ODÖO sayesinde öğrencilerin derse yönelik ilgisi ve tutumunu arttığını, bu ortamların öğrencilerin gelişimine pozitif katkı sunduğunu ortaya çıkarmıştır (Karbeyaz ve Karamustafaoğlu, (2021). Şeker ve Savaş (2023) birlikte yaptıkları bir çalışmada katılımcıların Okul Dışı Öğrenme Ortamlarının öğrencilerin problem çözme, kas gelişimi ve odaklanmalarına katkı sağladığını bulmuştur. Yıldız (2022) yaptığı bir çalışmada sürdürülebilir çevre için TEMA Vakfının ön plana çıktığını bulmuştur. Şeker ve Savaş (2023) birlikte yaptıkları bir çalışmada katılımcıların Okul Dışı Öğrenme Ortamlarına müze, kütüphane ve hayvanat bahçesini örnek olarak verdiklerini bulmuştur.

Literatür incelendiğinde Okul Dışı Öğrenme Ortamları ile ilgili çeşitli çalışmalara rastlanmış olup; 3.sınıf Hayat Bilgisi kazanımlarının Okul Dışı Öğrenme Ortamları ile eşleştirildiği bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle bu çalışmanın literatüre katkı sağlayacağını düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

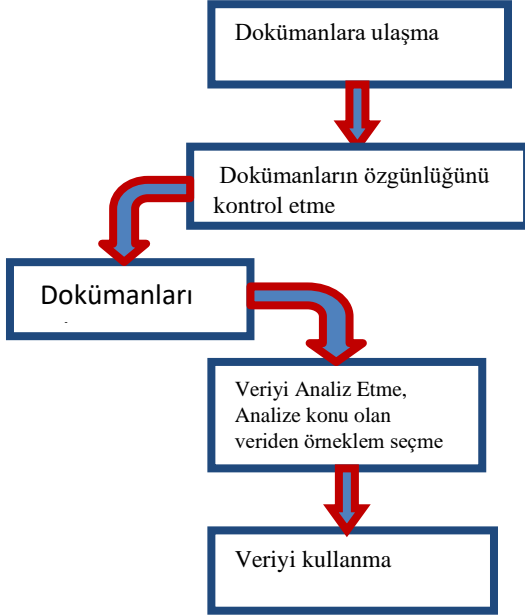
Öğretim programlarında yer alan kazanımların etkili bir şekilde öğrenciye kazandırılması istenen bir durumdur. Bunun da en etkili yolu öğrencilerin gerçek ortamda bilgiyi deneyimlemesi ve önceki bilgilerini kullanarak yeni bilgiyi özümsemesidir. Okul Dışı Öğrenme Ortamları bilginin gerçek ortamında deneyimlendiği önemli yerlerdir.

Bu araştırmanın amacı; 3. sınıf Hayat Bilgisi Öğretim Programında yer alan kazanımların hangi tür Okul Dışı Öğrenme Ortamlarında gerçekleştirilebileceğini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki araştırma sorusuna yanıt aranmıştır.

- ✓ 3. sınıf Hayat Bilgisi Öğretim Programında yer alan kazanımlar hangi tür Okul Dışı Öğrenme Ortamlarında gerçekleştirilebilir?

Yöntem

Bu araştırma, nitel araştırma yaklaşımı içerisinde yer alan doküman incelemesi metoduna göre desenlenmiştir. Doküman inceleme, araştırılması istenen olgu veya olguların, çeşitli yazılı materyaller kullanılarak ortaya çıkarılmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Çalışmada ilkökul 3. Sınıflar Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programında yer alan kazanımlar kullanılmıştır. Doküman incelemesi metodunun seçilmesinin nedeni araştırma sorusuna yanıt alabilecek yöntem olduğu için kullanılmıştır. Araştırma, 3. sınıf Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programında (MEB, 2018) yer alan kazanımlar ile sınırlıdır. Şekil 1’de doküman analizi yönteminin aşamaları yer almıştır.

Şekil 1: Doküman Analizi Aşamaları (Yıldırım ve Şimşek, 2018)

Verinin Toplanması ve Veri Analizi

Araştırmacılar tarafından 3.sınıf Hayat Bilgisi Öğretim Programında yer alan kazanımlar, kazanım kazanım incelenerek her kazanımın hangi Okul Dışı Öğrenme Ortamında gerçekleştirilebileceği saptanmıştır. Kazanımların uygun olduğu Okul Dışı Öğrenme Ortamları tespit edilirken 2 sınıf, 3 sosyal bilgiler öğretmeni ve alanında uzman 2 öğretim üyesinin görüşlerinden yararlanılmıştır. Gelen öneriler doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılarak çalışmaya son hali verilmiştir.

Bu çalışmada Şekil 1’de sunulan aşamalar izlenmiştir. Buna göre;

- ✓ Dokümanlara ulaşma: Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu Başkanlığının resmi internet sitesinden Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı indirilmiştir. Araştırma sorusu ya da sorularına yanıt alabilecek dokümanlar tespit edildikten sonra sıra dokümanlara nereden ulaşılacağı belirlenmelidir (Yıldırım ve Şimşek, 2018).
- ✓ Dokümanların özgünlüğünü kontrol etme: Bu aşamada doküman Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu Başkanlığının resmi internet sitesinden indirildiği için dokümanların özgün olduğu kabul edilmiştir. Doküman incelemesinde araştırmacı dokümanların özgün olup olmadığını kontrol etmelidir (Yıldırım ve Şimşek, 2018).
- ✓ Dokümanları anlama: Bu aşamada araştırmacılar öğretim programını her sınıf seviyesine ait kazanımları göz önünde bulundurularak incelemiştir. Dokümanlar elde edildikten sonra araştırmacı dokümanlarla baş başa kalır ve sonrasında dokümanları anlama ve çözümlmeye geçilir (Yıldırım ve Şimşek, 2018).
- ✓ Veriyi Analiz Etme, analize konu olan veriden örneklem seçme: Verilerin analizi basamağında araştırmacılar tarafından öğretim programında bulunan kazanımlardan hangi sınıf seviyesinde yer alan kazanımların analize tabi tutulacağı düşünülmüş ve 3.sınıf düzeyinde yer alan kazanımların analize tabi tutulacağına karar verilmiştir. Bir sonraki aşamada ise araştırmacılar etkinliklerin analizde kullanacağı çerçeveyi oluşturmuştur.
- ✓ Veriyi kullanma: Araştırmacılar tarafından elde edilen verilerin araştırma için kullanılmasıdır. Araştırmacılar, araştırma kapsamında çözümlenen verileri kullanmıştır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada 2023 Hayat Bilgisi Öğretim Programı kullanılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde 3.sınıf Hayat Bilgisi dersindeki 6 ünite de bulunan her bir kazanımın hangi Okul Dışı Öğrenme Ortamında işlenebileceği ile ilgili bilgiler yer almıştır (Kazanım 1: K 1).

Tablo 2: Okulumuzda Hayat Ünitesine Ait Kazanımlarının Gidilebilecek Okul Dışı Öğrenme Ortamları

Kazanım Numarası	Kazanım	Gidilebilecek Okul Dışı Öğrenme Ortamları
K 1	Güçlü yönlerini ve güçlendirilmesi gereken yönlerini fark eder.	Belediye, Halk Eğitim Merkezleri ve Gençlik Merkezlerinin düzenlediği kurslar, Gençlik kampları, Sinema ve tiyatrolar
K 2	Davranışlarının kendisini ve arkadaşlarını nasıl etkilediğini fark eder.	Sınıf dışında gerçekleştirilen çeşitli oyunlar, grup olarak gerçekleştirilen araştırmalar, konu ile ilgili tiyatro oyunları, yardım kuruluşlarının ziyaret edilmesi
K 3	Arkadaşlarının davranışlarının kendisini nasıl etkilediğini fark eder.	Konu ile ilgili tiyatro oyunları, yardım kuruluşlarının ziyaret edilmesi
K 4	Arkadaşlık sürecinde dikkat edilmesi gereken hususları kavrar.	Sınıf ve okul dışında grupça oynanan oyunlar ve yarışmalar
K 5	Sınıfının ve okulunun krokisini çizer.	Okul Bahçesi, bulunduğu mahalle, belediye ziyareti (imar ve harita dairesi) tapu ve kadastro ziyaretleri
K 6	Okulunun bireysel ve toplumsal katkılarını fark eder.	Toplum hizmeti etkinlikleri, okulun sosyal kulüp etkinlikleri, kurum ziyaretleri, gezi gözlem (sanatsal, kültürel, sosyal)
K 7	Okuldaki sosyal yardımlaşma ve dayanışmayla ilgili çalışmalara katılmaya istekli olur.	Kermes, okul kulüpleri, topluma hizmet faaliyetleri, STK ziyaretleri, Sosyal Yardımlaşma Vakfı ziyareti
K 8	Okula ilişkin istek ve ihtiyaçlarını okul ortamında demokratik yollarla ifade eder.	Okulunun, Milli Eğitim Müdürlüklerinin MEBİM ve CİMER dairelerinin ziyaretleri
K 9	Okul kaynaklarının etkili ve verimli kullanımına yönelik özgün önerilerde bulunur.	Belediye ve elektrik şirketlerinin... AR-GE dairelerinin ziyaretleri
K 10.	İlgi duyduğu meslekleri ve özelliklerini araştırır.	Kurum ziyaretleri, uzman buluşmaları, bilim söyleşileri

Tablo 2 incelendiğinde; K 1, K 2, K 3 ve K 4 kazanımlarının öğrencilerin toplum içerisinde birer sağlık bireyler olmalarına katkı sunan, kişisel ve kişiler arası ilişkilerin gelişimini öne çıkaran kazanımlar olduğu görülmektedir. Bu kazanımların ağırlıklı olarak insani ilişkilerin yoğun olarak gerçekleştiği okul dışı ortamlarda grupça oynanan öğrenci oyunları, kurum/kuruluşları ziyaret ile öğrencilerin daha somut yaşantılar kazanacağı düşünülmektedir. K 5 kazanımının çeşitli kuruluşların ziyareti ile yaparak-yaşayarak öğrenmenin gerçekleşebileceği, K 6, K 7, K 8 ve K 9 kazanımları öğrencilere, okulun bireysel ve toplumsal katkısının öğretilmeye çalıştığı görülmektedir. Bu kazanımların yerinde ziyaret yapılarak uygulamalı bir şekilde kazanılması söz konusudur. K 10 kazanımı kurum ziyaretleri, uzman buluşmaları ve bilim söyleşileri ile öğrencilere ilgi duyduğu meslekler ile ilgili bilgi vermeye çalışılmaktadır. Bahsedilen bu kazanımların ders kitabından ziyade öğrencilerin somut yaşantılar geçireceği okul dışı ortamlarda gerçekleştirilmesi ile öğrenmenin daha etkili olacağı aşikârdır.

Tablo 3: Evimizde Hayat Ünitesine Ait Kazanımlarının Gidilebilecek Okul Dışı Öğrenme Ortamları

Kazanım Numarası	Kazanım	Gidilebilecek Okul Dışı Öğrenme Ortamları
K 11	Aile büyüklerinin çocukluk dönemlerinin özellikleri ile kendi çocukluk döneminin özelliklerini karşılaştırır.	Köy konağı, kültür ve arkeoloji müze ziyaretleri, köy evleri ziyaretleri, yaşlı kişi ziyaretleri
K 12	Komşuluk ilişkilerinin ailesi ve kendisi açısından önemine örnekler verir.	İmeceler, düğün, festival, bayram ve cenaze ziyaretleri
K 13	Evinin bulunduğu yerin krokisini çizer.	Belediye ve Tapu Kadastro ziyaretleri, inşaat mühendisi ziyaretleri.
K 14	Evde üzerine düşen görev ve sorumlulukları yerine getirir	Market alışverişi, fatura ödemesi için kurumların ziyaretleri
K 15	Evde kullanılan alet ve teknolojik ürünlerin hayatımıza olan katkılarına örnekler verir.	Teknolojik aletler üreten sanayi kuruluşu ziyaretleri, artırılmış gerçeklik uygulamaları
K 16	Evdeki kaynakların etkili ve verimli kullanımına yönelik özgün önerilerde bulunur.	Sıfır atık geri dönüşüm tesisi ziyaretleri, belediyelerin giysi, pil, atık yağ toplama merkezleri ziyaretleri
K 17	Planlı olmanın kişisel yaşamına olan katkılarına örnekler verir.	Başarı elde etmiş insanlarla söyleşi, izcilik kampları
K 18	İstek ve ihtiyaçlarını karşılarken kendisinin ve ailesinin bütçesini korumaya özen gösterir.	Tüketici Hakem Heyeti Ziyareti, alışveriş merkezlerinin ziyaretleri, belediyelerin plan-bütçe dairesinin ziyareti

Tablo 3 incelendiğinde; öğrencilere K 11 kazanımının Okul Dışı Öğrenme Ortamlarından müze, köy evleri, yaşlı kişi ziyaretleri yapılarak aile büyüklerinin çocukluk dönemine ait özelliklerin daha somut bir şekilde öğretilmesi söz konusudur. Öğrencilere K 12 komşuluk ilişkileri ile ilgili kazanımının imeceler, düğün, festival, bayram ve cenaze ziyaretleri öğretilmesi gerektiği görülmektedir. Öğrencilere K 13 evinin krokisini çizme ile ilgili kazanımının Belediye ve Tapu Kadastro ziyaretleri, inşaat mühendisi ziyaretleri ile öğretilmesinin daha etkili olacağı vurgulanmaktadır. Öğrencilere K 14 evde üzerine düşen görev ve sorumlulukları yerine getirmeyi öğretmek ile ilgili kazanımın market alışverişi, elektrik, su, doğalgaz faturalarının ödenmesi için kurumların ziyaret edilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Öğrencilere K 15 evde yararlanılan araç-gereçlerin hayatımıza olan katkıları ile ilgili kazanımın teknolojik aletler üreten sanayi kuruluşu ziyaretleri ve artırılmış gerçeklik uygulamaları ile daha etkili öğretilebileceği söz konusudur. Öğrencilere K 16 evdeki kaynakların etkili ve verimli kullanımı ile ilgili kazanımın sıfır atık geri dönüşüm tesisi ziyaretleri, belediyelerin giysi, pil ve atık yağ toplama merkezleri ziyaretleri ile daha etkili öğretilebileceği vurgulanmaktadır. Öğrencilere K 17 planlı olmanın kişisel yaşamına olan katkıları ile ilgili kazanımın başarılı olmuş insanlarla söyleşi yapma ve izcilik kampları ile daha etkili öğretilebileceği vurgulanmaktadır. Öğrencilere K 18 istek ve ihtiyaçlarını karşılarken kendisinin ve ailesinin bütçesini koruma ile ilgili kazanımın Tüketici Hakem Heyeti, alışveriş merkezleri ve belediyelerin plan-bütçe dairesinin ziyaretleri ile somut bir şekilde öğretilebileceği vurgulanmaktadır.

Tablo 4: Sağlıklı Hayat Ünitesine Ait Kazanımlarının Gidilebilecek Okul Dışı Öğrenme Ortamları

Kazanım Numarası	Kazanım	Gidilebilecek Okul Dışı Öğrenme Ortamları
K 19	Kişisel bakımını yaparken kaynakları verimli kullanır.	Arıtma tesisi ziyareti, geri dönüşüm tesisi ziyareti, bilim merkezi ziyareti.
K 20	Yiyecek ve içecekler satın alınırken bilinçli tüketici davranışları gösterir.	Türk Standartlar Enstitüsü ziyareti, market ve manav ziyaretleri, tüketici hakem heyeti ziyareti, kaymakamlıklar ve zabıta ziyaretleri.
K 21	Sağlığını korumak için mevsimlere özgü yiyeceklerle beslenir.	Hobi bahçesi, sebze ve meyve serası, tarla ve diyetisyen ziyaretleri.
K 22	Sağlığını korumak için yeterli ve dengeli beslenir.	Sağlık ocağı, hastane, üniversite hastaneleri, diyetisyen ziyareti, spor tesisi ziyaretleri.
K 23	Kendisinin ve toplumun sağlığını korumak için ortak kullanım alanlarında temizlik ve hijyen kurallarına uyar.	Sağlık ocağı, hastane ve üniversite hastaneler, üniversitelerin biyoloji laboratuvarları ziyaretleri.

Tablo 4 incelendiğinde; öğrencilere K 19 kişisel bakımını yaparken kaynakları verimli kullanma ile ilgili kazanımın arıtma tesisi, geri dönüşüm tesisi ve bilim merkezi ziyaretleri ile daha etkili öğretilebileceği vurgulanmaktadır. Öğrencilere K 20 bilinçli tüketici olma ile ilgili kazanımın Türk Standartlar Enstitüsü, market, manav, Tüketici Hakem Heyeti, kaymakamlıklar ve zabıta ziyaretleri ile öğretilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Öğrencilere K 21 sağlığını korumak için mevsimlere özgü yiyeceklerle beslenme ile ilgili kazanımın hobi bahçesi, sebze ve meyve serası, tarla ve diyetisyen ziyaretleri ile daha iyi bir şekilde öğretilebileceği vurgulanmaktadır. Öğrencilere K 22 sağlığını korumak için yeterli ve dengeli beslenir ile ilgili kazanımın sağlık ocağı, hastane, üniversite hastaneleri, diyetisyen ve spor tesisi ziyaretleri ile öğretilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Öğrencilere K 23 toplum içerisinde sağlık kuralları ile ilgili kazanımın sağlık ocağı, hastane, üniversitelerin biyoloji laboratuvarları ziyaretleri ile daha etkili öğretilebileceği vurgulanmaktadır.

Tablo 5: Güvenli Hayat Ünitesine Ait Kazanımlarının Gidilebilecek Okul Dışı Öğrenme Ortamları

Kazanım Numarası	Kazanım	Gidilebilecek Okul Dışı Öğrenme Ortamları
K 24	Trafik işaretleri ve işaret levhalarını tanıtır.	Trafik parkı ziyareti, trafik uygulama alanlarına ziyaret, emniyet ve Jandarma ziyareti
K 25	Trafikte kurallara uymanın gerekliliğine örnekler verir.	Kamera kontrol (cc tv) merkezlerine ziyaret ve örnek olayların izletilmesi
K 26	Yakın çevresinde meydana gelebilecek kazaları önlemek için alınması gereken tedbirleri açıklar.	Kamera kontrol (cc tv) merkezlerine ziyaret, motorlu taşıt, emniyet trafik alanlarına ziyaretler.
K 27	Afet ve acil durum sonrasında yapılması gereken davranışları açıklar.	112 Çağrı merkezi ziyareti, İtfaiye ziyareti, AFAD ziyareti, STK saha eğitimleri
K 28	Güvenliğini tehdit eden bir kişi olduğunda ne yapacağını ve kimlerden yardım isteyebileceğini açıklar	112 Çağrı merkezi ziyareti, Kırsalda jandarma, merkezde Emniyet ziyaretleri
K 29	Günlük yaşamında güvenliğini tehdit edecek bir durumla karşılaştığında neler yapabileceğine örnekler verir.	Emniyet ve jandarma kurumlarına ziyaret
K 30	Oyun alanlarındaki araçları güvenli bir şekilde kullanır.	Oyun parklarına ziyaret

Tablo 5 incelendiğinde; öğrencilere K 24 trafik işaretleri ve işaret levhaları ile ilgili kazanımın trafik parkı, trafik uygulama alanları, emniyet ve Jandarma ziyaretleri ile daha etkili öğretilbileceği vurgulanmaktadır. Öğrencilere K 25 trafikte kurallara uymanın gerekliliği kazanımının kamera kontrol (cc tv) merkezlerine ziyaret ve örnek olayların izletilmesi ile daha etkili öğretilbileceği vurgulanmaktadır. Öğrencilere K 26 yakın çevresinde meydana gelebilecek kazaları önlemek için alınması gereken tedbirler kazanımının kamera kontrol (cc tv) merkezlerine ziyaret, motorlu taşıt, emniyet trafik alanlarına ziyaretlerin düzenlenmesi ile daha etkili bir şekilde öğretilbileceği vurgulanmaktadır. Öğrencilere K 27 afet ve acil durum sonrasında yapılması gereken davranışları açıklama ile ilgili kazanımın 112 Çağrı merkezi, İtfaiye, AFAD ziyareti ve STK saha eğitimleri ile daha etkili öğretilbileceği ifade edilmektedir. Öğrencilere K 28 güvenliğine zarar verecek kişi olması halinde kimlerden yardım alabileceği ile ilgili kazanımın 112 Çağrı merkezi ziyareti, kırsalda jandarma, merkezde Emniyet ziyaretleri ile daha etkili öğretilbileceği vurgulanmaktadır. Öğrencilere K 29 günlük hayatında güvenliğine zarar verecek bir durumla karşılaştığında neler yapabileceği ile ilgili kazanımın emniyet ve jandarma kurumlarının ziyaret edilmesi ile daha etkili bir şekilde öğretilbileceği vurgulanmaktadır. Öğrencilere K 30 oyun alanlarındaki araçları güvenli bir şekilde kullanması ile ilgili kazanımının oyun parklarına ziyaret ile öğretilmesi gerektiği önerilmektedir.

Tablo 6: Ülkemizde Hayat Ünitesine Ait Kazanımlarının Gidilebilecek Okul Dışı Öğrenme Ortamları

Kazanım Numarası	Kazanım	Gidilebilecek Okul Dışı Öğrenme Ortamları
K 31	Yakın çevresinde bulunan yönetim birimlerini ve yöneticilerini tanıır.	Muhtarlık, belediye, kaymakamlık ve valilik ziyaretleri.
K 32	Ülkemizin yönetim şeklini açıklar.	TBMM, kaymakamlık valilik ve kongre merkezlerine ziyaretleri
K 33	Yakın çevresinde yer alan tarihî, doğal ve turistik yerlerin özelliklerini tanıtır.	Sit alanları, ören yeri, müze ve milli parklara ziyaretleri
K 34	Ülkesinin gelişmesi ile kendi görev ve sorumluluklarını yerine getirmesi arasında ilişki kurar.	Şehit ve gazilerin ziyaret edilmesi, şehitliklerin ziyaret edilmesi, vergi dairesi ziyareti, askerlik şubesi ziyaretleri
K 35	Ortak kullanım alanlarını ve araçlarını korur.	Parklar, camiler, toplu taşıma araçları, oyun alanları, spor salonları ve kütüphane ziyaretleri.
K 36	Millî birlik ve beraberliğin toplum hayatına katkılarını araştırır.	Şehitlik ziyareti, şehit ailesi ziyareti, şehit ve gazi dernekleri ziyaretleri
K 37	Ülkemizde yaşayan farklı kültürdeki insanların sorunlarına yönelik sosyal sorumluluk projelerine katılır.	Göç idaresi başkanlığı ziyaret, etnik kökene sahip derneklere ziyaret, yabancı kamplarına ziyaretleri.
K 38	Atatürk'ün kişilik özelliklerini araştırır.	Kütüphane, müze ziyaretleri anı evi ziyareti, Anıtkabir'in sanal müze uygulamasının kullanılması.
K 39	Yaptığı çalışmalarla ülkemize katkıda bulunmuş kişileri araştırır.	Okul dışında önemli kişilerle ilgili belgeseller seyrettirilmesi, kütüphane, bilim ve kültür merkezi ziyaretleri.

Tablo 6 incelendiğinde; öğrencilere K 31 yakın çevresinde bulunan yönetim birimlerini ve yöneticilerini tanıması ile ilgili kazanımın muhtarlık, belediye, kaymakamlık ve valilik ziyaretleri ile daha etkili öğretilbileceği vurgulanmaktadır. Öğrencilere K 32 ülkemizin yönetim şeklinin açıklanması ile ilgili kazanımın TBMM, kaymakamlık, valilik ve kongre merkezlerine ziyaret ile gerçekleştirilebileceği ifade edilmektedir. Öğrencilere K 33 yakın çevresinde yer alan tarihî, doğal ve turistik yerlerin özellikleri tanıması ile ilgili kazanımın sit alanları, ören yeri, müze ve milli parklara ziyaret ile öğretilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Öğrencilere K 34 ülkesinin gelişimi için kendisinin neler yapabileceği ilgili kazanımın şehit ve gazilerin ziyaret edilmesi, şehitliklerin ziyaret edilmesi, vergi dairesi ve askerlik şubesi ziyaretleri ile öğretilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Öğrencilere K 35

ortak kullanım alanlar ve araçlarının korunması ile ilgili kazanımın parklar, camiler, toplu taşıma araçları, oyun alanları, spor salonları ve kütüphane ziyaretleri ile öğretilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Öğrencilere K 36 milli birlik ve beraberliğin toplum hayatına katkılarını araştırır ile ilgili kazanımın şehitlik ziyareti, şehit ailesi ziyareti, şehit ve gazi dernekleri ziyaretleri ile daha etkili bir şekilde öğretilebileceği vurgulanmaktadır. Öğrencilere K 37 ülkemizde bulunan farklı kültürdeki insanlar ile ilgili kazanımın Göç İdaresi Başkanlığı, etnik kökene sahip dernek, yabancı kamplarına ziyaretler ile daha etkili bir şekilde öğretilebileceği vurgulanmaktadır. Öğrencilere K 38 Atatürk'ün kişilik özelliklerini araştırması ile ilgili kazanımın kütüphane, müze, anı evi ziyaretleri, Anıtkabir'in sanal müze uygulamasının kullanılması ile daha iyi bir şekilde öğretilebileceği ifade edilmektedir. Öğrencilere K 39 yaptığı çalışmalarla ülkemize katkıda bulunmuş kişilerin araştırılması ile ilgili kazanımın okul dışında önemli kişilerle ilgili belgesellerin seyrettirilmesi, kütüphane, bilim ve kültür merkezi ziyareti ile gerçekleştirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

Tablo 7: Doğada Hayat Ünitesine Ait Kazanımlarının Gidilebilecek Okul Dışı Öğrenme Ortamları

Kazanım Numarası	Kazanım	Gidilebilecek Okul Dışı Öğrenme Ortamları
K 40	İnsan yaşamı açısından bitki ve hayvanların önemini kavrar.	Botanik bahçesi, hayvan barınağı ve hayvanat bahçesi ziyaretleri.
K 41	Meyve ve sebzelerin yetişme koşullarını araştırır.	Fidanlık, sera ve bağ-bahçe ziyaretleri.
K 42	Doğadan yararlanarak yönleri bulur.	Kent ormanı ziyareti, izci kamplarına katılım, okulun bahçesi ziyaretleri.
K 43	İnsanların doğal unsurlar üzerindeki etkisine yakın çevresinden örnekler verir.	Çöp vahşi depolama alanı ziyareti.
K 44	Doğa ve çevreyi koruma konusunda sorumluluk alır.	Doğa Koruma ve Milli Parklar Müdürlüğü ziyareti, TEMA Vakfı, Çevre Koruma ve Ambalaj Atıkları Değerlendirme Vakfı, Çevre ve Kültür Değerlerini Koruma ve Tanıtma Vakfı ziyaretleri.
K 45	Geri dönüşümün kendisine ve yaşadığı çevreye olan katkısına örnekler verir.	ÇÖPGAZ Elektrik Dönüşüm Tesisi ziyareti, Geri Dönüşüm Tesisi ziyaretleri.

Tablo 7 incelendiğinde; öğrencilere K 40 insan yaşamı açısından bitki ve hayvanların önemini kavraması ile ilgili kazanımın botanik bahçesi, hayvan barınağı ve hayvanat bahçesi ziyaretleri öğretilmesi gerektiği ifade edilmektedir. Öğrencilere K 41 meyve ve sebzelerin yetişme şartlarını araştırması ile ilgili kazanımın fidanlık, sera ve bağ-bahçe ziyaretleri ile daha etkili bir şekilde öğretilebileceği vurgulanmaktadır. Öğrencilere K 42 doğadan yararlanarak yönleri bulması ile ilgili kazanımın izci kamplarına katılım, kent ormanı ve okul bahçesi ziyaretleri ile kazandırılabilirliği vurgulanmaktadır. Öğrencilere K 43 insanların doğa üzerindeki tahribatına yakın çevresinden örnekler vermesi ile ilgili kazanımın çöp vahşi depolama alanı ziyareti ile daha etkili bir şekilde öğretilebileceği vurgulanmaktadır. Öğrencilere K 44 doğa ve çevreyi koruma konusunda sorumluluk alması ile ilgili kazanımın Doğa Koruma ve Milli Parklar Müdürlüğü, TEMA Vakfı, Çevre Koruma ve Ambalaj Atıkları Değerlendirme Vakfı, Çevre ve Kültür Değerlerini Koruma ve Tanıtma Vakfı ziyaretleri ile daha etkili bir şekilde öğretilebileceği ifade edilmektedir. Öğrencilere K 45 geri dönüşümün kendisine ve yaşadığı çevreye olan katkısına örnekler vermesi ile ilgili kazanımın ÇÖPGAZ Elektrik Dönüşüm Tesisi, Geri Dönüşüm Tesisi ziyaretleri ile daha iyi bir şekilde öğretilmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmadan elde edilen bulgular çerçevesinde;

K 1, K 2, K 3, K 5, K 6, K 7, K 8, K 9, K 10, K 13, K 14, K 16, K 22, K 23, K 26., K 34, K 35, K 36, K 38 ve K 39 kazanımlarının Okul Dışı Öğrenme Ortamlarından olan kamu ya da özel kuruluşlara ait alanlar, eğitim kurumları, yardım dernekleri, toplum hizmeti kapsamında yapılan yardım faaliyetleri, vakıf ve derneklerine ait yerlerin ziyaret edilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Bu sayede öğrenciler, yerinde yaparak-yaşayarak somut bir şekilde bilgi ve beceri kazanması söz konusudur. Okul Dışı Öğrenme Ortamları öğrencilere somut yaşantılar sunmaktadır (Demir ve Çetin, 2022; Doğan, 2022; Yazıcı, Ertürk ve Kulaca, 2022). K 1, K 2, K 3, K 10, K11, K 12, K 16, K 17, K 25, K 30, K 35 ve K 39 kazanımları öğrencilerin kişisel ve kişiler arası gelişimini destekleyen, yardımlaşma bilinci kazanmasına, haklarını ifade etmesine, önceki kültürünü öğrenmesine katkı sunan kazanımlardır. Bu kazanımların okul dışı oyunlar, tiyatrolar, izci kampları, köy konağına, sit alanları ve ören yerleri ziyaretleri, oyun sahalarına gerçekleştirilen grup oyunları, parklara gerçekleştirilen ziyaretler sayesinde öğrencilerin somut yaşantılar geçirerek mutlu olmaları, birbirleri ile olumlu ilişkiler kurmaları ve konuyu daha iyi öğrenmeleri söz konusudur. Okul Dışı Öğrenme Ortamlarından öğrenciler birbirleri ile iletişim kurmaktadır (Taflı ve Atıcı, 2022). Bu ortamlarda öğrenciler kendilerini huzurlu hissetmektedirler (Michelle, 2021). Şeker ve Savaş (2023) birlikte yaptıkları bir çalışmada katılımcıların Okul Dışı Öğrenme Ortamlarının öğrencilerin problem çözme, kas gelişimi ve odaklanmalarına katkı sağladığını bulmuştur. Şeker ve Savaş (2023) birlikte yaptıkları bir çalışmada

katılımcıların Okul Dışı Öğrenme Ortamlarına müze, kütüphane ve hayvanat bahçesini örnek olarak verdiklerini bulmuştur.

K 5, K 16, K 19 ve K 45 kazanımlarında öğrencilere sanayi kuruluşlarının ürettikleri teknolojik aletleri, bu kuruluşların görevleri ve neler yaptıkları ile ilgili bilgiler verilmektedir. Bu bilgilerin en iyi şekilde sanayi kuruluşlarına düzenlenecek geziler ile öğrencilerin yaparak-yaşayarak öğrenmesini ve öğrenilen bilgilerin daha kalıcı olmasını sağlayan etkinlikler gerçekleştirilmesidir. Kılıç (2020) deneysel olarak yaptığı bir çalışmada Okul Dışı Öğrenme Ortamlarının öğrencilerin akademik başarı ve tutumunu olumlu yönde arttırdığını bulmuştur.

K 9, K 16, K 19, K 44 ve K 45 kazanımları ile öğrencilere mevcut kaynakları verimli kullanma, bilinçli tüketici olma, geri dönüşüm yaparak aile ve ülke ekonomisine katkı sağlama gibi bilgi ve beceriler elde etmesi istenmektedir. Bu kazanımların geri dönüşüm tesisi, elektrik şirketi, ÇÖPGAZ Elektrik Dönüşüm Tesisi, Doğa Koruma ve Milli Parklar Müdürlüğü, TEMA Vakfı, Çevre Koruma ve Ambalaj Atıkları Değerlendirme Vakfı, Çevre ve Kültür Değerlerini Koruma ve Tanıtma Vakfı ziyaretleri ile tasarruf ve geri dönüşüm bilincinin öğrencilere etkili bir şekilde kazandırılması söz konusudur. Küçük (2020) hidroelektrik santralına yapılan geziden sonra öğrencilerin akademik başarı ve tutumunun arttığını bulmuşlardır. Yıldız (2022) yaptığı bir çalışmada sürdürülebilir çevrede TEMA Vakfının ön plana çıktığını bulmuştur.

K 40, K 41, K 43, K 44 ve K 45, kazanımlarında öğrencilere doğal çevremizde bulunan bitki ve hayvan gibi canlıların ve sürdürülebilir çevrenin insan yaşamında önemi olduğu ve çevrenin kirletilmesi durumunda birçok canlıların yok olacağı anlatılmaktadır. Bu ortamlar öğrencilere sürdürülebilir çevre bilinci kazanmasını sağlamaktadır (Caner, 2019; Şahin, 2020). Bu kazanımların öğrencilere en iyi şekilde ormanlara ve doğal çevrelere yapılacak geziler ile öğretilmesi söz konusudur. Ayrıca çevrenin kirletilmesi durumunda nasıl bir manzaranın ortaya çıkacağı çöp döküm sahalarına düzenlenecek geziler ile daha iyi bir şekilde anlatılabilmektedir. ODÖO sayesinde öğrenciler doğayı koruma bilinci kazanmaktadır (Rios ve Menezes, 2017).

Öneriler

- ✓ Başka bir çalışma farklı ders ve sınıf seviyelerinde gerçekleştirilebilir.
- ✓ Öğretim programları hazırlanır iken kazanımların Okul Dışı Öğrenme Ortamları ile ilişkilendirilebilir.
- ✓ Başka bir çalışma değerler eğitimi kapsamında gerçekleştirilebilir.

KAYNAKÇA

- Akkaya, A. (2023). 2018 ve 2023 Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programlarının Karşılaştırılması. *Kapadokya Eğitim Dergisi*, 4(1), 60-69.
- Caner, Ö. (2019). *Öğretmen Adaylarının Okul Dışı Ortamlarında Sürdürülebilir Çevre Eğitimine Yönelik Tutumları (Yüksek Lisans Tezi)*. Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.
- Can, R., Böçkün, M. ve Sülün, O. (2023). Öğretmenlerin Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Görüşleri. *Cihan Sümül Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(5), 1-12.
- Demir, F. (2018). *Değer Eğitimi Yaklaşımlarına Göre Hayat Bilgisi Dersinde Değerler Eğitimi (Doktora Tezi)*. İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Demir, E. ve Çetin, F. (2022). Öğretmenlerin Okul Dışı Öğrenme Faaliyetlerine Yönelik Tutumları. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42(2), 1443-1461.
- Dewey, J. (1897). My Pedagogic Creed. *First published in The School Journal*, 54(3) (January 16, 1897), pages 77-80.
- Dewey, J. (2001). *Democracy and education*. Sage Publication
- Gürsoy, G. (2018). Fen Öğretiminde Okul Dışı Öğrenme Ortamları. *Turkish Studies Educational Sciences*, 13(11), 623-649.
- Karbeyaz, A. ve Kurt, M. (2020). Covid-19 Sürecinde Eğitim Bilişim Ağır (EBA) İle İlgili Öğretmen Tutumları: Bir Karma Yöntem Çalışması. *EKEV Akademi Dergisi* 24(84), 39-66.
- Karbeyaz, A. ve Karamustafaoğlu, O. (2021). Okul Dışı Öğrenme Ortamlarının Öğretime Katkısı Hakkında Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri Üzerine Bir İnceleme. *İstanbul Journal of Social Science*, (29), 1-20.

Kılıç, H. (2020). *Okul Dışı Öğrenme Ortamlarının 5. Sınıf Öğrencilerinin Güneş, Dünya ve Ay Üntesine Yönelik Akademik Başarı ve Tutumlarına Etkisi (Yüksek Lisans Tezi)*. Fen Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Fen Bilgisi Öğretmenliği Programı, Kocaeli.

Küçük, A. (2020). *Fen Bilimleri 5.Sınıf İnsan ve Çevre Ünitesinin Okul Dışı Öğrenme Ortamlarında Öğretimi (Doktora Tezi)*. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Rize.

Michelle, L. (2021). Promoting Biodiversity through Urban Greenspaces: Designing, Evaluating, and Refining a Solution for Reducing Human Impact on the Environment and Biodiversity by Applying In- and Out-of-School Science Learning. *Science Teacher, Science Teacher*, 89(1), 44-51.

Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2018). Hayat Bilgisi Öğretim Programı.

<http://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/2018122171428547->

[HAYAT%20B%20C4%B0LG%20C4%B0S%20C3%96%20C4%99ERET%20C4%B0M%20PROGRAMI.pdf](http://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/2018122171428547-HAYAT%20B%20C4%B0LG%20C4%B0S%20C3%96%20C4%99ERET%20C4%B0M%20PROGRAMI.pdf) (Erişim Tarihi: 09.06.2023).

Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2023). İlkokul Hayat Bilgisi Dersi (1, 2 ve 3. Sınıflar) Öğretim Programı'nda

Değişiklik Yapılmasına Dair Kurul Kararı ve Öğretim Programı. <http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=1263> (Erişim Tarihi: 09.06.2023).

Rios, C. ve Menezes, İ. (2017). 'I saw a magical garden with flowers that people could not damage!': children's visions of nature and of learning about nature in and out of school. *Environmental Education Research*, 23(10), 1402-1403.

Schmoll, S. E. (2013). *Toward a Framework for Integrating Planetarium and Classroom Learning (Dissertation of Doctora)*. Michigan Universty, Michigan.

Şahin, B. (2020). *FeTeMM Yaklaşımına Dayalı Okul Dışı Etkinliklerin Öğretmen Adaylarının Bitkiler Konusu ile İlgili Akademik Başarı ve Okul Dışı Öğretime Yönelik Görüşleri Üzerine Etkileri (Yüksek Lisans Tezi)*. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Muğla.

Şeker, P. T. ve Savaş, Ö. (2023). Okul Dışı Öğrenme Ortamlarına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (AUJEF)*, 7(1), 64-83.

Taflı, T. ve Atıcı, T. (2022). Biyoloji Öğretmen Adaylarının Doğa Ve Çevre Eğitimi Kapsamında Gerçekleştirilen Okul Dışı Etkinlikler Hakkında Görüşleri. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 13(2), 108-125.

Torun, Ü. ve Yıldırım, T. (2022). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin okul dışı öğrenmeye yönelik farkındalıkları, bilişsel yapıları ve uygulama durumları üzerine bir inceleme. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10 (18), 222-249.

Yaşaroğlu, C. (2013). Hayat Bilgisi Dersi Kazanımlarının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(7), 849-858.

Yazıcı, H., Ertürk, A. ve Kulaca, İ. (2022). Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Yer Alan Kazanımların Okul Dışı Öğrenme Ortamları Kılavuzu Bağlamında Değerlendirilmesi. *İnformal Ortamlarda Araştırmalar Dergisi*, 7(1), 1-27.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (11. Baskı)*. Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Yıldız, E. (2022). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okul Dışı Öğrenme Ortamlarını Kullanma Durumlarının Değerlendirilmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(33), 94-127.